

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

י"א בתשרי התשע"ח
1 באוקטובר 2017
חוזר פנסיה 6-3-2017
סיווג: כללי

תיקון החוזר המאוחד - דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – **חוק הפיקוח על הביטוח**), ולפי סעיף 39(ב)(1) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – **חוק הפיקוח על קופות גמל**), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

חברות מנהלות של קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, נדרשות לחשב מעת לעת את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן, ולקבוע בהתאם, את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן. בחישוב כאמור, על החברות המנהלות להניח הנחות שעל בסיסן יחושבו מאזן אקטוארי ומקדמים של הקרנות. הוראות חוזר זה נועדו לעדכן את הוראות פרק 1 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד לעניין מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות, והן מפרטות הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן תחשב החברה המנהלת חישובים אלו.

2. תיקון החוזר המאוחד

א. בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד -

1. בסימן ג' ('**מדידת התחייבויות**') -

(א) בסעיף קטן 1.2.1 ('**הוראות כלליות לכלל קרנות הפנסיה**') -

(1) במקום פסקה (ג) יבוא:

"(ג) החל מחודש ינואר 2019, חברה מנהלת של קרן פנסיה תבדוק אחת לשלוש שנים כל הנחה העומדת בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים; תוצאות הבדיקה יוגשו לממונה על שוק ההון לא יאוחר מסוף הרבעון השלישי בשנה הקלנדרית שבה בוצעה הבדיקה, בצירוף חוות דעת של אקטואר ממונה של החברה המנהלת של קרן הפנסיה על התאמת ההנחות לתוצאות הבדיקה¹."

(2) בפסקה (ד) ('**הנחות דמוגרפיות ופיננסיות ספציפיות**') -

(1) בפסקת משנה (1), במקום "שיעורי תמותה ויציאה לנכות המפורטים" יבוא "שיעורי תמותה, יציאה לנכות והחלמה, המפורטים".

¹ מקור: חוזר 1-3-2013 סעיף 11.1. תחילה: חברה מנהלת של קרן פנסיה תגיש לממונה על שוק ההון לראשונה את תוצאות בדיקת ההנחות בצירוף חוות דעת של האקטואר הממונה, עד ליום 30.06.2014 ראו הוראות פרק 3 בחלק 4 של שער 5 לעניין דיווחים לממונה על שוק ההון.

(2) בפסקת משנה (2) -

(א) ברישא, במקום "שיעורי תמותה של עמיתים ובני זוגם" יבוא "שיעורי תמותה של עמיתים שגילם אינו עולה על 66".

(ב) בפסקה (א), אחרי "לגבי עמית פעיל" יבוא "בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד", ובמקום "לוח פ1" יבוא "לוח פ-1א".

(ג) במקום פסקה (ב) יבוא:

"(ב) לגבי עמית פעיל, בקרן פנסיה חדשה, ובקרן ותיקה שלא מונה לה מנהל מיוחד, לפי לוח פ-1ב שבנספח 5.2.1.5.

(ג) לגבי חישוב כיסוי ריסק מוות בלבד עבור עמית, בקרן פנסיה חדשה לפי לוח פ-1ג שבנספח 5.2.1.5.

(ד) לגבי עמית לא פעיל, לפי לוח פ-2 שבנספח 5.2.1.5.

(ה) לגבי בני זוג של נכים שגילם מתחת ל-60 לגברים ומתחת ל-55 לנשים, לפי לוח פ-2 שבנספח 5.2.1.5".

(3) בפסקת משנה (3) -

(א) במקום הרישא עד המילים "מגיל פרישה ואילך" יבוא "שיעורי תמותה של נכים ובני זוגם, או של מקבלי קצבת זקנה ובני זוגם עבור תחזית לתקופה מגיל פרישה ואילך, וכן שיעורי תמותה של עמיתים ובני זוגם שגילם מעל 66".

(ב) במקום פסקה (א) יבוא:

"(א) בקרן פנסיה שתקנונה אינו כולל אפשרות בחירה בתקופת הבטחת תשלומים בגיל פרישה -

(1) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור גברים "צווארון לבן" לפי לוח פ-3א שבנספח 5.2.1.5;

(2) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור גברים "צווארון כחול" לפי לוח פ-3ב שבנספח 5.2.1.5;

(3) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור נשים לפי לוח פ-3ג שבנספח 5.2.1.5;

(4) בקרן פנסיה חדשה, לפי לוח פ-3ד
שבנספח 5.2.1.5 ;

(5) בקרן ותיקה שלא מונה לה מנהל מיוחד,
לפי לוח פ-3ה שבנספח 5.2.1.5."

(ג) בפסקה (ב), אחרי "הבטחת תשלומים בגיל פרישה"
יבוא "יש להפחית את שיעורי התמורה עבור מקבלי קצבת
זקנה".

(ד) אחרי פסקה (ב) יבוא :

"(ג) עבור מקבלי קצבת זקנה ובני זוגם שגילם מתחת ל-
60 לגברים ומתחת ל-55 לנשים : לפי לוח פ-1ב שבנספח
5.2.1.5 :

(1) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, לפי לוח פ-
1א שבנספח 5.2.1.5 ;

(2) בקרן פנסיה חדשה ובקרן ותיקה שלא מונה לה
מנהל מיוחד, לפי לוח פ-1ב שבנספח 5.2.1.5."

(4) בפסקת משנה (4), במקום פסקה (ב) יבוא :

"(ב) לבת זוג שגילה 55 ומעלה ולבן זוג שגילו 60 ומעלה -

(1) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור
גברים לפי לוח פ-5א שבנספח 5.2.1.5 ;

(2) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור נשים
"צווארון לבן" לפי לוח פ-5ב שבנספח 5.2.1.5 ;

(3) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור נשים
"צווארון כחול" לפי לוח פ-5ג שבנספח 5.2.1.5 ;

(4) בקרן פנסיה חדשה, לפי לוח פ-5ד שבנספח
5.2.1.5 ;

(5) בקרן ותיקה שלא מונה לה מנהל מיוחד, לפי לוח
פ-5ה שבנספח 5.2.1.5.

(5) בפסקת משנה (5), בכל מקום, במקום "31.12.2008" יבוא
"31.12.2015".

(6) בפסקת משנה (6), בסיפא, במקום "לתקופה עד גיל פרישה"
יבוא "לתקופה עד גיל פרישה"².

² למעט עבור חישוב כיסוי ריסק מוות.

(7) במקום פסקת משנה (7) יבוא :

” (7) שיעורי יציאה לנכות -

(א) בקרן פנסיה חדשה, ובקרן ותיקה שלא מונה לה מנהל מיוחד, לפי לוח פ-8א שבנספח 5.2.1.5 ;

(ב) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור ”צווארון לבן” לפי לוח פ-8ב שבנספח 5.2.1.5 ;

(ג) בקרן ותיקה שמונה לה מנהל מיוחד, עבור ”צווארון כחול” לפי לוח פ-8ג שבנספח 5.2.1.5.”

(8) בפסקת משנה (11), במקום ”**מספר ילדים וגילם** : לפי לוח פ-11” יבוא : ”**מספר ילדים וגילם הממוצע** : לפי לוח פ-11א”

(9) אחרי פסקת משנה (11) יבוא :

”(12) **הסתברות לילד מתחת גיל 21, וגיל הילד הצעיר** : לפי לוח פ-11ב שבנספח 5.2.1.5.

(13) שיעור הגידול במדד המחירים לצרכן :

בחישוב המאזן והמקדמים יונח גידול של 2% לשנה במדד המחירים לצרכן.”

(ב) בסעיף קטן 1.2.3 (’הוראות ספציפיות לקרן ותיקה’) -

(1) במקום כותרת הסעיף יבוא ”**הוראות ספציפיות לקרן פנסיה ותיקה**.”

(2) בפסקה (א) (’הנחות לכלל הקרנות הותיקות’) -

(א) במקום הכותרת יבוא ”**הנחות לכלל קרנות הפנסיה הותיקות**.”

(ב) פסקת משנה (2) - תימחק ;

(ג) פסקת משנה (4) – תימחק ;

(ד) אחרי פסקת משנה (7) יבוא³ :

” (8) חברה מנהלת של קרן פנסיה ותיקה תגיש לאישור הממונה נתונים והסברים מפורטים להצדקת כל אחת מההנחות המפורטות להלן שעל בסיסן מחושבות ההתחייבויות של קרן הפנסיה שבניהולה, בצירוף חוות דעת של האקטואר הממונה של קרן הפנסיה בעניין התאמת ההנחות האמורות לאוכלוסיית המבוטחים והפנסיונרים בקרן הפנסיה⁴.

³ מקור: חוזר פנסיה 1-3-2013 סעיף 6.

⁴ בקביעת ההנחות על הקרן להתייחס גם למחויבות משתמעת הנובעת מדפוסי פעילות לא פורמאליים של המעביד.

(א) קצב גידול השכר הפנסיוני האישי: החברה המנהלת של קרן פנסיה תשתמש בסולמות שכר אישיים, הנבנים על בסיס נתוניה, בהתאם למאפיינים מבחינים רלוונטיים (לדוגמא: מין העמית וגילו);

(ב) שיעור עזיבה של עמיתים פעילים (משיכת כספים מקרן הפנסיה);

(ג) שיעור עזיבה של עמיתים לא פעילים (משיכת כספים מקרן פנסיה);

(ד) שיעור הקפאת זכויות;

(ה) הוצאות ניהול;

(ו) הגיל או טווח הגילאים שבו צפוי עמית לפרוש לפנסיית זקנה, לרבות שיעורי הקדמת פרישה בהתאם למין העמית וגילו;

(ז) ההסתברות לקבלת הקצבה בכל אחת מהאפשרויות השונות בהתאם לתנאי התקנון.

(ג) בסעיף קטן 1.2.4 ('הוראות לקופת גמל מרכזית לקצבה'), בפסקה (ב) ('הנחות') -

(1) פסקת משנה (2) - תימחק.

(2) פסקת משנה (4) תבוטל ולאחריה יבוא:

"(5) על קופת גמל מרכזית לקצבה יחולו הנחות דמוגרפיות ופיננסיות בהתאם לאמור בסעיפים המנויים להלן, ובשינויים המחויבים: 1.2.1(ב), 1.2.1(ג), 1.2.1(ד)(2), 1.2.1(א)(3)(5), 1.2.1(ב)(3)(ד), 1.2.1(ג)(3)(2), 1.2.1(ד)(4)(א), 1.2.1(ב)(4)(5), 1.2.1(ד)(5), 1.2.1(ד)(6), 1.2.1(ד)(7)(א) וסעיפים 1.2.1(8) עד 1.2.1(13) כולל.

ב. בנספחים לשער 5, חלק 2, פרק 1 – מדידה, במקום נספח 5.2.1.5 יבוא הנספח המצורף לחוזר זה.

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על כל החברות המנהלות של קרנות פנסיה ושל קופות גמל מרכזיות לקצבה לגבי הקרנות והקופות שבניהולן.

4. תחילה

תחילתן של הוראות חוזר - ביום 31 בדצמבר 2017.

5. הוראות מעבר

א. על אף האמור בסעיף 2 לחוזר זה, לגבי מבוטח שעד למועד הקובע הגיע לגיל פרישה מוקדמת ונשאר באותה קרן פנסיה, יחולו הוראות אלה -

1. נעשה חישוב הקצבה בתקנון הקרן, בין היתר, לפי מקדמים אקטואריים – לא יחולו השינויים במקדמים הנדרשים לגבי חישוב קצבת הזקנה הנגזרת מסכום הצבירה שנרשמה לזכותו של המבוטח נכון למועד הקובע.

2. לגבי קרן ותיקה שנקבעו בתקנונה מקדמים להקדמת יציאה לקצבה – השינויים במקדמים הנדרשים לא יחולו לגבי חודשי ביטוח שבוטח המבוטח בקרן עד למועד הקובע. לעניין זה –
"גיל פרישה מוקדמת" – הגיל המוקדם ביותר שבו ניתן לקבל קצבת זקנה בהתאם לתקנון הקרן;
"המועד הקובע" – 31.12.2007.

ב. קרן פנסיה רשאית לדחות את ההכרה בהשפעת האמור בסעיף קטן (א) על המאזן האקטוארי, וזאת עד למועד שבו תחל הקרן לשלם תשלומים למבוטח או לשאיריו.

6. ביטול הוראות חוזר 2013-3-1

חוזר פנסיה מס' 2013-3-1 שעניינו "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה", מיום 30 בינואר 2013 – בטל.

דורית סלינגר
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון